

SÕDUR

SÕJAASJANDUSE AJAKIRI
Õpetuskomitee väljaanne

ILMUB KAKS KORDA KUUS ÜHES KUULISAGA.

Nr 14.

Laupäeval, 2. juulil 1921.

III. aastakäik.

Sisu.

1. N. Reek ja R. Kent: **Sõduri kasvatus.**
2. Ambassador: **Mõnda meie sõjalaevastikust.**
3. Huwitatu: **Saksa jalgwäe praegune koosseis.**
4. V. Kask: **Meie riivohvitseride hindamist.**
5. J. Ots: **Kõrgemad lennukoolid Prantsusmaal.**
6. **Demobiliseeritud sõjaväelaste kohtade saamise eesõigusest.**

Sõduri kasvatus.

Ülined roodu (eskadroni, batarei) ülemale ja ohvitseridele kasvatajatele jutuaajamiseks sõduritega.

N. Reek ja R. Kent.

VI lühen.

Alluvusest ehk ülema tahtedimise pühadusest.

Ülema tahtedimise avaldus käsus *), korralduses ehk signaalis, mille ta alluvatele edasi annab kas isiklikult ehk teiste kaudu.

Selle tahtedimise jõud ja tähtsus jääb muutumatumaks, vaatamata selle peale, kes teda edasi annab, olgu edasiandja kas esimene kindral või viimane riivimees.

Ülema igasuguse tahtedimise avaldus on alati alluvate suhtes pühaduse ja puutumatu tähenduse.

*) Igasugune ülema korraldus teenistuse lohuste täitmise suhtes — ettepanek, palve, nõuanne — esineb käsuna ja peab täidetud olema täpisealt ning vastuvaidlemata.

Ülem üksi vastutab oma korralduste tagajärge eest, ja seepärast peab täitmine vastuvaidlemata olema — alluva käest nõutakse täielikku allasüülikust jellele tahtedimisele. Kuid siin peame jeda mees pidama, et ainult seaduslikud ülema käsud on täidetavad — kurtahilikud mitte kunagi.

Kuid ka vanema käsku peab täitma, sest temagi on kohustatud, nagu ülemgi, väeteenistuse reeglite täitmise järele valutama.

Tähelepannes nooremate poolt toimepandavat ühiskondlike korra, sõjaväelise miisuse reeglite rikkumist, ehk filmates mitte vormi kohajelt riites või joobnud sõjaväelast j.n.e., ei ole vanem mitte ainult õigustatud, vaid otse kohustatud nooremale märkust tegema ehk temale vastavat käsku andma: peavahiti minna, kohe oma ülemusele ilmuda j.n.e.

Kes niisugusel juhtumisel käsku ei kuula, seda karistab seadus niisama, kui oleks ta ülema käsu vastu astunud.

Ülemuse käskude täitmise juures tuleb veel järgmist reeglit silmas pidada:

Esiteks, iga ülem, kes mingisuguse käsu on andnud, võib teda iga silmapilk ära muuta, ehk teise käsuga vahetada.

Teiseks, käst, mis noorema ülema poolt antud, võib alati äramuudetud saada vanema ülema käsuga.

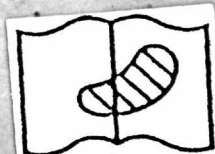
Weltveebel, näitusel, võib äramuuta käsud, mis rühma- ja jaoulemate ja roodu korrapidaja poolt tulevad; rühmaülema võib ära muuta temale alluva jaoulema, vahikonna ülema — oma vahikonna alamohvitseri ja paigutaja käsud j.n.e.

Õppude lõpuks, üleüldise kõike sõdurite ülema käsud võib iga ohvitser ära muuta, sest et sõduri suhtes on iga ohvitser ülema.

Tähendame veel kord — käsu võib ära muuta ainult ülem, kelle poolt ta antud, ehk selle ülema kõrgem ülem.

Kuid igal juhtumisel peab silmas pidama, et sel puhul, kui noorema ülema käst kõrgema ülema poolt ära muudetakse, viimasele teadustama peab, et noorema ülema poolt teatud käst juba saadud.

Samuti peab talitama ka sel korral, kui noorem ülem, kes kõrgema ülema poolt antud käsku ei aima, vastupidiseid ehk täiendavaid korraldusi hakkab tegema.

Ülemalt käsku ehk korraldust vastu võttes peab selle tähepanelikult ära kuulama ja arusaamatuse puhul tema kordamist ja selgitamist paluma.

Kui käsk ülemalt vastu võetud, peab teda kohe kordama, võimalikult samade sõnadega, nagu ta antud.

Õidagem mees, et käsu dieti vastuvõtmise ja täpisele üleandmise, iseäranis lahingu olukorras, eesmärgi, milleks käsk antud, edufamalt saavutada aitab, kuna käsu walesti arusaamine ehk tema lohkask üleandmine tuhandete inimeste eluga, suurte õnnetuste, saamatuste ja segadustega on seotud!

Süüdlased langewad siin tihti peale wastutuse alla. Seadus ei karista mitte ainult sel juhtumisel, kui ülema käsk ettemõeldult (meelega) täitmata jäeti, waid ka lohkasku puhul, kui käsutäitja (üleandja) käsu mõtte segamini ajas ja mitte nii ei talitanud, nagu käsk oli.

Ülema käsu täitmata jätmise eest tähepaneli puudusel ehk lohkasku tõttu määrab seadus wangistuse.

Sarnaste üleastumiste hulka kuulub alamohwitseri teguwis, kes ülema käsu sai ainult ühte sõdurit peawahiti wiia ja teist wabaks lasta, kuid tähepaneli puudusel ja lohkasku tõttu selle käsu juhtes mõlemad sõdurid peawahiti toimetas.

Samade üleastumiste hulka kuulub ka käsu täitmata jätmise kergemeelsuse tagajärjel.

Wiivitamine ülema käsu täitmises on samuti karistatav kui täitmata jätmise.

Mäitus: Wäeosa ülem kohtas tänawal sõdurit, kes wormi kohajelt riides polnud. Ta andis sõdurile käsu roodu ilmutada.

Roodu tülles ei ilmunud sõdur mitte kohe korrapidajale, waid mõttis ennast enne seda riidest lahti, puhastas ennast ja käis wäljakäigutahas.

15 — 20 minuti pärast tuli roodu ka wäeosa ülem ja nägi, et tema käsk ei olnud mitte kohe täidetud — sõdur polnud weel kellegile ilmutanud ja jaadud märkusest teatanud.

Misjugu ükssõdise eest wäeteenistuse reeglite vastu langes sõdur seadusliku wastutuse alla. Ehk küll selge oli, et see sõdur ennast sel otstarbel puhastama läks, et korralikult oma ülema ehteleda, leidis kohus, et sarnane wiitumus käsutäitmises sellele sõjawäelisele distsipliini algmõistele otse vastu käib, mis käsutäitmist silmapilkelt, wastuwaidlemata ja täpisele nõuab.

Ettemõeldult (meelega) ülema käsu täitmata jätmise eest määrab seadus distsiplinaar roodu.

Siia kuulub sõduri üleastumine, kes ülema poolt tänawal sai kinni peetud ja kahelordse küsimuse peale „mis Teie nimi“ ei wastanud.

Samuti sõduri teguwis, kes komandost maha jäi ja komando wanema kahelordset käsku „riwiga ühineda“ täita ei tahtnud.

Ta ka sõduri teguwis, kes oma rühmaülema märkuse peale — omawolilise lahkumise puhul roodust ja sõlmata ülespidamise eest, — tema nõuet, omara ha näidata, ei täitnud.

Tuletagem meelde, et ülema kohuseks ei ole mitte ainult alluwate teenistuse järele walwamine ja nende õpetamine, waid nad esinevad ka nende eest hoolitajatena, nõuandjatena ja on kohustatud oma alluwate ülespidamise järele walwama.

Käsu täitmisele keeldumine on karistatav ühesjulgelt, kas ta kogu rühma ehk jao pihta käib, kuhu süüdlane kuulub, wõi ainult teda isiklikult puudutab.

Mäitus: Roodu korrapidaja andis üldise käsu õppusele ajada. Sõdur, kes seda käsku täitma keel-

dus ja selle eest karistuse alla langes, wabandas oma teguwisile sellega, et käsk mitte temale, waid rühmale oli antud.

Sarnaseid üleastumisi loetakse ettemõelduteks ka neil juhtumistel, kui süüdlased joobnud olid.

Wäeteenistuse oludes, kus alati selget meelt ja kaalumat mõistust waja on, ei ole lubatav joobmure joomine. Seepärast ei luba seadus ka karistuse pehmemõistust neile süüdlastele, kes üleastumise joobnud olekus korda saatnud, lugesid joowastawust abinõuks, et kuriteole paremat pinda luua ja teda hõlpsamini läbi wiia.

Kui süüdlane käsutäitmisest keeldudes pealegi wastuhakkamist üles näitab (ära jookseb, kangekaelselt käsku täita ei soowi), määrab seadus temale sunnitöö.

Siia kuuluvad ka need üleastumised, kus süüdlased mitte ainult ülema käsutusest, waid ka nende sõdurite käest ära jooksewad, kes ülema käskul neid arreteeriwad.

Mitte ainult käsk ei ole püha, waid ka käsu üleandja isiku tähendus. Käsku vastu võttes peame ta tähepanelikult ja antundlikult ära kuulama, nagu seijaks käsu andja ülem ise meie ees. Igajugune kohatu üleastumine käsu tooja isiku vastu on seaduse poolt samuti karistatav kui üleastumine ülema enese vastu.

Misjugu karistuse alla (sunnitöö) satub, näituseks, sõdur, kes vastu paneb, kui teda ülema käskul aresti alla jaadetakse.

Lõppude-lõpuks, meie ei pea unustama, et ka kõitide teenistuse kohuste täitmisel wiibivate (korrapidajate, päewnikkude) korraldusi peab antundlikult täitma.

Mõnda meie sõjalaewastikut.

Ambassador.

Küsimust: Kas on meil sõjalaewastik tarwilik — on harutanud juba ammu meie riigimehed ja põhimõteteliku otjusele tulnud, et on tarwilik. Nende riidade autori arvates on ta igatahes tarwilik ja põhjused selleks oleks järgmised: meie arwatawad tulewased waenlased wõiwad olla wenelased ja jakselased, olgu neil riikline kord misjugu ne tahes. Meil riididel on laewastik praegu ja on tulewikuski küllalt suur, et Eesti Wabariigile hädaohtlik olla. Kui laewastik meil tarwilik on, siis kerkib küsimus, misjugu peaks tema meil olema? Kas niipõrd suur, et jõe poolest nendega wõistelda? Ei, nii suur küll mitte, kuid siiski, peaks olema midagi, ja wähemalt uue aja lahingomadustega. Kõige otstarbekohasem ja meie majanduslikele oludele wastaw — üks diwisjon ühetüübilisi, uue aja tehnikat arwesse võttes, miiniristlejaid, nii et diwisjoni kuulus neli üksust. Kõik teised üksused, olgu nemad misjugu tahes, ei wasta meie riiklikele oludele. Wõiks wast weel jutt olla weelalusest laewastikust, kuid siis peaks see nii suur olema et sellega kaitsejõukorda ajada. Weelune laewastik nõuab määratuid kulusi ja weel suureks takistuseks on nende meeskonna ettevalmistus. Meie sõda saab ikka kaitsejõuks kujunema, seepärast kõige kasulikum meie oludes on ikka arakajutada kiirõitjaid miiniristlejaid. Nii tugewat laewastiku soetada, et wõidaks waenlasele awalikus lahingus vastu astuda, oleks liig kaugele minew. Uuainetud diwisjoni võiks kajutada mitmeti: miinide panemiseks, tugewama waenlase vastu wõitlemiseks batariide kaitseks, igajugusteks luuramisteks ja mitmesugusteks tarwilikkude ühenduste loomiseks. Misjugu kajutamine kõige otstarbekohasem — neid võimalusi kõiti ette näha on wõimata, sest olukord tingib ise juhtumised ja võimalused. Seepärast, üks osa ettevalmistustest, kawatustest, plaanidest, lahingutest j. n. e. peab ikka saatuse ehk juhtumiste hoolet-

jätma. Edasi teeme lühikeste ülevaate meie praegusest ja soovitavast tulevast laevastitusest. Rõõgile on teada, millisel ajal ja millistes oludes meie laevastif sündis. Me saime vaid tühjad laevad, mis iseendast ei kujuta veel midagi, kui neil puudub ajatohane meeskond. Meie laevastiku sündimise puhul oli meil ikka oma teatud osa tehnilisi jõude, nii juhtivail kui alluvail aladel, kes, kui isamaa hädas oli, nii kui üks mees välja astus. Ja tõesti, laevastif tegutses ning päälegi veel kaunis hääde tagajärgedega. Laevastif tegutses seepärast, et temal oli teatud osa, juba Vene laevastitust, tehniliselt ettevalmistatud meeskonda. Puudus ainult veel „pää“, kes neid olude kohaseid jõude mõistis organiseerida. Sarnane „pää“ leidus meilgi, ja seekord oli asi korras. Lõppes sõda. Laevastif jäi tegevujeta ajamaseis. Demobiliseeriti sõjavägi. Ühes sellega kadusid laevastitust järk-järgult meeskonnast paremad spetsialistid merewälalased, kuna uusi päale tulemas kujagilt ei ole. Kõik, lõpuks, on jõudnud laevastif jurnud punktini ja kiratseb edasi, seistes sadamas. Seismiseks sadamas on muidugi tähtsad põhjused, pääasjalikult majanduslikud. Loodame, et sellest ka ajajooksul üle saame. Arvan et praegusele laevastitule, selle ajemel et sadama silla küljes seista, peaks katsumata võimalust leida kogu navigatsiooniga aeg merel olla. Ainult merel olevast laevastitust võib midagi loota, kuna aga sadama silla küljes seisvad laevad muutuvad mingisuguseks ujumaks kajakumaks. Müüdisaegne sõjalaev kujutab endast väga keerulisi mehhanismi, millel ei ole mingit väärtust, siis kui temaga tuttav ei ole. Jälleli ilmub siin päätegurina laevastiku meeskond. Laevastiku meeskonda puudutades peab jeda ühikajaliselt tegema, sest et ta niisama, kui laev ise, keeruline mehhanism on. Laevastiku tuum — see on ohvitserkond. Et laevastikul laevastif olla, peab temal, kõige esite, ajaga ja tehnikaga kaasa jammuv ohvitserkond olema. Tehnika jammub ikka edasi, kuna meie ohvitserkonnal kaasa jammumine on võimata. Põhjuseks on, pääasjalikult, igasuguse õppimise võimaluse puudumine. Et ole meil forraldud ajatohaseid klasse ega kurjusi; sel alal ei ole meil praktilisi jõitustid, õppusi ja harjutusi. Meil on laevad, on ka oma ohvitserkond, kuid üldjooneliselt teenistus jialdub sadama silla ääres seismises. Meil tahetaks ikka midagi teha ja aimata järel jeda, mis on olnud enne Vene laevastitust. Võib kuulda väidetavat: et waadake, wanasti Vene laevastitust oli nii ja nii — kuid see enda warjamine minewiku taha ei anna meil midagi hääde tagajärge, ainult teeb asja veel keerulisemaks, seepärast et täielikult kinni pidada wanast on võimata ja uut juurde ei looda; ühes sellega muutub meil laevastiku sijimine kord ja distipliin väga kõitumaks ja mitmesuguseks. Igal pool on oma häädujed ja halbtused, seepärast, austud härrad, wõtte igalt poolt, kust hääde wõtta on ja mis meile kohane, ent ärge toonitage, et wanast kujagil oli nii. Mida loodetakse laevastitult, kui temal arenemise võimalused puuduvad? Esialt tuleb ohwiseridega päale hakata ja neid ajatohasteks spetsialistideks õpetada. Mis spetsialistid wõib meie artilleristid ehk miini-ohwiserid olla, kelle tegevus tema alal ainult järelewaatuses seisab, et suurkiikidelt ja miini aparaatidelt katted forralikult päält ära wõdetaks ja jälle tagasi pandaks, wõi jälle meie navigatsioonid ohwiserid ja insenermehaanikud, kui meie aasta riingi silla ääres seisame. Rääkimata uue juurdeõppimise juba selleks, et jeda mitte ära unustada, mis on omal ajal õpitud, tuleks ikka järjekindlalt pidada õppusi ja harjutusi. Meie meeskonnaga ei ole lugu parem, peab üttema koguni halwem. Meeskond on meil niisama mitmel alal tegev, seepärast wõtame mõned näitused. Masinate ja katlate teenijad nimepidi on olemas, aga kui palju nad nendega tegutseda oskavad — see on küsimus. Neid hästi välja õpetada on võimalus ainult merel käigu ajal. Wõtame veel alad, mis laewa lahingu-

wõimuliseks teewad: suurkiikid, torpeedod ja miinid. Meie komendor õpib küll hädawaewaga suurkiiki osad ära, kuidas luffu lahti wõtta, puhastada j. n. e., aga jeda, mis päätähtsusega — nimelt lastmine merel mitmesugustes oludes — on temale wõimata sadama silla ääres kätte harjutada. Torpeedode ja miinidega on lugu wähe pahem: esiteks torpeedode märki lastmine ja teiseks miinide panemine tarwitawad niisama praktilisi harjutusi ja plus veel nende keeruline mehhanism, mida laewas noorele madrusle õpetada ei saa. Samuti nõuab forraldust laevastiku signalistide ja roolimeeste wäljõpetamine. Hää ja kiire side laewade wahel on signalistide teenus. Praegune laevastiku signaaliatsoon seisab meil igapäewases plagu ülestõstmises ja allalaskmises. See on ala, mida wõib ka sadamas seistes harjutada, kuid siin puuduvad meil inimesed, kes harjutaksid. Roolimeestega on lugu niisama paha, sest seismine sadamas ei õpeta jeda laewa roolima; jeda oskust wõib ainult pikaajalise harjumise järele inimesele omaseks teha. Meil on küll katsumud kõike jeda parandada, aga peab üttema, see näib sündiwat ilma mingisuguse meetodita ja ei osata wahet teha, mida kaldateenistuses madrusel on kergem ära õppida, jeda ärge õpetage neile mitte laewal ja wastupidi. Kogu meie laevastiku elu ja oluforda silmaspidades tuleb tingimata sellel alal teine kurs wõtta. Arwan, et madrus peaks niimisi kaswatud olema, et ta enne laewale teenistusse tulemist tunneks sõjawäelise korda igakülgselt. Seda ülesannet peaks täitma meil Merewäe Ekpaash, aga kahjuks ei ole ta jõudnud jeda täita, sest merewälalastest, mida kogu laevastiku kestmise ajal Merewäe Ekpaash laevastikule andis, kõlbas laevastiku teenistusse õige wäike protsent, ja neist katsumi wõimalikult ruttu lahki saada tagajäätmisega. Wiimaks oli laevastif sunnitud wõtma meeskonda „kai“ päält, muidugi tutawaid. Nii on see tänapäewani kestmud. Sellest tulebki, et madruste seas on palju neid, kes nõrgad sõjawäelise korda tundmises, sest laewas puudub võimalus inimest kaswatada, jään on igal ühel tehnilised ülesanded, ja sõjawäeline kaswatus jääb wiimasele plaanile. Pääle üleüldise sõjawäelise korda tundmise peab madrus oskama veel teatud spetsiaal ametid, mida laevastikus, tarwis. Nende spe siaal ametite aratõppimine sellekohastes erikoolides nõuab wähem üks aasta, mille järele uor madrus jaadetakse laewale. Laewal juba õpib tema praktiliselt teatud alal töötama ja tutwuneb laewa teenistusega. Selleks, et forralikult laewa sijemist korda meeskonnale kätte harjutada, peab laewal olema täieline koosseis, ilma milleta on tühi lootus moodjat, eeskujulikkust sijemist korda luua; see tõesti on praktiliselt tähelepanud. Meie madrustel on suur puudus igasugustest käsiraamatutest mitmesugustel tehnilistel aladel, ilma milleta nemad kõike tarwiliku ära õppida ja meesle pidada ei jõua; seepärast on waja muretseda raamatuid. Käsiraamatute kokujäädimine peaks jääma meie tehniliste juhtide hooldeks.

Laevastikul peaks olema oma teatud suurine tegevuskawa nii ohwiseride kui madrustegi jaoks, mida läbiwõttes õpiksid meie kätutuses olevate lahingabi-õndega ümber käima. Suwisesse kawasje peaks wõtama igasugused harjutused, nagu: Miinide sijepanemine, torpeedodega märgilastmine nii ilusal kui tormijelgi wõi jälle sunedal ilmal; suurkiiki lastmine lainetusega, samuti wäiksel, tüünel merel ning mitmesuguste kiirustega j. n. e. Hää sideme loomine laewade wahel. Praktilised jõidud, isearanis õppel ja uduel ajal. Ohwiseride päale rõhku panna, et laewade manöwreerimise ja taktilised omadused ära õpitaks, mida praegu wähejed teewad.

Lõpuks olgu aramärgitud veel üks puudus, see on wäheene riidewarustus. Merewäes on tööd palju mitmekesijemad ja nõuavad riideid enam kui maawäes, seepärast merewälalasi ei wõi maawälalastega riide suh-

tes mitte ühe pulga pääle jäädida. Maapäes, näituseks, ei tule sarnaseid juhtumisi, et fatlaruumis tuli põletab kütjal saapad läbi eht jälle masinas riided määrdivad õliga. Küüd, kui sama merewäelast, kellel saapad ära põlenud või kellel riided määrdivad, on tarwis kas teenistusse määrata eht ameti asjus kuhugi jaata, siis peab tema aga puhtalt riides olema (seda nõuab forb). Harilikult seni ajani on meil igajugustest sarnastest puudustest nii ülejaabud, et laenatakse kaasteenija käest, kui omal kõlbmata. Niimoodi see ifka sünnis ei ole, sest see jätab meeskonda pahad kombatid teenistusest kõrwalehoidmiseks ja takistab tuntawalt ühtlase korra loomist. Selleks wäike näitus: määratakse madrus wahiteenistusse, kuhu tema aga mitte minna ei saa, sest et temal selleks korraldiku wormiriidet ei ole. Järelewaatusel selgub, et riided on aga kõlbmatad ja uute saamiseni weel palju aega. Selle kirjutuse autoril on juhus olnud näha, kuidas merewäelane ligi kaks kuud tööl ega teenistuses pole käinud, seepärast waid, et ei ole jaabast jalga panna. Need on ainult üleüldised märkused meie laewastikust. Kuidas aga kõike üksikasjaliselt teostada, selles peaks asjaist huwitatud isikud sõna wõtma.

Saksa jalgwäe praegune koosseis.

(Järg. *)
Huwitatu.

Miini- ja lahingu rööd.

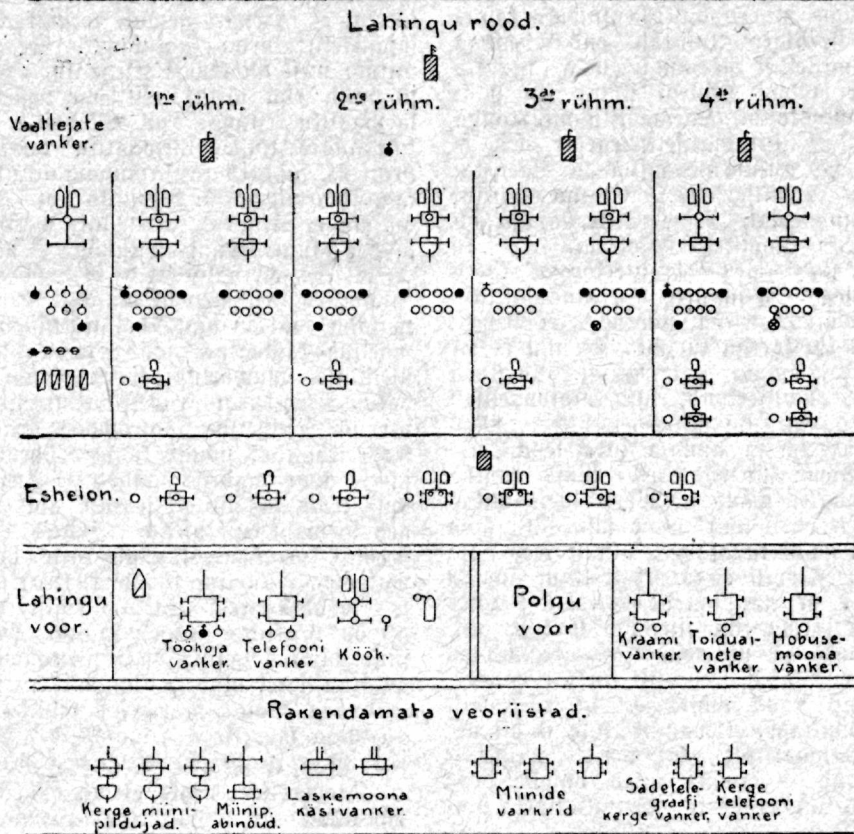
Miini- ja lahingu rööd omab järgmise koosseisu:
4 ohwitseri, 25 alamohwitseri, 1 ametnik (sõjariis- tade korraldaja), 122 sõdurit, 49 hobust (11 ratsa, 38 woori), 40 wantrit (24 rafendusega).

Miini- ja lahingu röödul on 3 kelmist ja 9 kerge- miini- ja lahingu rööd; see rööd on jaotud järgmiselt:

- 1 waatlusrühm;
- 3 kerge-miini- ja lahingu rööd ja 3 miini- ja lahingu rööd;
- 1 kelmiste miini- ja lahingu rööd;
- 1 lahingu eskelon;
- 1 lahingu woor;
- 1 polgu woor.

Waatlus-rühm seisab koos ühest sideaost ja ühest remonti- jaost. Tema omab ühe waatluswantri.

Miini- ja lahingu rööd.

SELETUSED

Röödu juht Leitnant Ülem- veltveebel Veltveebel Alam- ohvitser Side alam-ohvitser Alam-ohvitser – topograaf Alam-ohvitser – sanitäär.	Toitlus alam-ohvitser Meeskond Jalgrattasõitjad Sepp. Alam-ohvitser – sõjariis- tade korraldaja Sõjariistade korraldaja abi Kook. Käskjalg.

Kolmel kerge-miinpildujate rühmal on igaühel 2 rafendud miinpildujat ja üks laskeemoona käsiwanter. Neljandal rühmal (kestmised miinpildujad) on rafendud 2 mp. ja 4 laskeemoona käsiwantrit. Eshelonil on rafendud: 4 wantrit ja 3 käsiwantrit laskeemoona tarwis.

Lahingu woor seisab koos: 1 töökoja-wantrist (rafendamata), 1 telefooni wantrist (rafendamata), 1 wäljakõbbist (rafendud).

Polgu woor seisab koos: 1 kraami, 1 toiduainete ja 1 hobusemoona wantrist.

Lõpuks, rahuajal mitterafendud materjaal on järgmine:

- 1 telefooni wanter,
- 1 sädetelegraafi wanter (wastuwõtja),
- 3 kerge-miinpildujat,
- 2 laskeemoona käsiwantrit,
- 3 laskeemoona wantrit.

T a g a w a r a b a t a l j o n.

Nagu waremalt öeldud, omab iga polk ühe tagawara bataljoni, mis on määratud nekrutite wäljapäetamiseks. Temal on:

staab,
3 roodu.

Staab seisab koos:

3 ohwitserist (1 bat. juht, 1 kapten adjutant, 1 leitnant adjutant),

- 1 arstist,
- 3 ametnikust (2 laekahoidjat, 1 sõjariistade forraldaja),
- 3 alamohwitserist,
- 17 sõdurist (kellest 12 muusikameest).

Tagawara bataljon omab 4 wantrit (kaks toiduemoona, 1 kerge telefooni wanter, 1 kerge säde-telegraafi wanter).

Tagawara roodus on:

- 3 ohwitseri (1 kapten, 2 leitnanti),
- 16 alamohwitseri,
- 109 sõdurit (millest maksimum 102 nekrutit).

On veel selles roodus 2 telefooni wantrit ja üks wäljakõbb.

Tagawara bataljonil ei ole meeskondi kuulipildurite wäljapäetamiseks: neid peawad nuretsjema temale lahingu bataljonide kuulipildujate roodud järjekorras.

* * *

Kui lühidalt kordame Saksa jalgwäe polgu lahingujade koosseisu, siis leiame järgmised arvud polgu staabi, 4 bat. staabi ja 16 roodu jaoks. *)

- 81 ohwitseri (kellest 1 oberst, 1 major, 6 komendanti, 23 kaptenit, 50 leitnanti ehk alam-leitnanti);
- 400 alamohwitseri;
- 2000 sõdurit, umbes.

Enne sõda jalgwäe polgu lahingujade koosseis polgu staabi, 3 bataljoni staabi ja 13 roodu jaoks oli järgmine:

- 70 ohwitseri (kellest 1 oberst, 1 major, 6 komendanti, 19 kaptenit, 43 leitnanti ehk alam-leitnanti);
- 245 alam ohwitseri;
- 2000 sõdurit, umbes.

Kuid praegune Saksa jalgwäe polk on samasuguse koosseisu juures palju peremini kaadriga täidetud kui enne sõda. See on veel palju juurem, kui näib waa-deldes ainult koosseisude tabelid, sest Reichsheer'is wõidakse sõdurite kohtadele paigutada alamohwitseri kuni 50 ja 100% fogu harilitust koosseisust. Jalgwäe

*) Jalgwäe polgu koosseis

	Enne sõda:	Pärast sõda:
Polgu staab	1	1
Bataljoni staabid	3	3
Jalgwäe roodud	12	9
Kuulipildujate roodud	1	3
Miinpildujate roodud	0	1
	13	13

polgus alamohwitseride arm, kes teenivad sõduritena (alalhoides alamohwitseri palga ja kõik materjaalsed paremused) wõib tõusta 400x50=200.

100

Tegelikuks, üks Reichsheer'i jalgwäe polk wõib omada 400+200=600 alamohwitseri.

1914. aastal mobiliseeritud Saksa jalgwäe polk pidi lahingusse minema miinimum 36 tegewa ohwitseriga, nimelt:

- 1 oberst,
- 1 adjutant obersti juures,
- 3 bataljoni üleemat,
- 3 adjutanti,
- 27 roodu ohwitseri (2 roodu pääle ja 3 kuulipildujate roodus).
- 1 rezerwis,

36 ohwitseri.

Teised 34 ohwitseri olid jelleks, et moodustada kaadrid rezerw-polgule, tagawara bataljonile ja oma nekrutite tagawarale, mobiliseeritud ersatz ühikutele.

Kui oletame, et tegewa Reichsheer'i polk oli mobiliseeritud ühtlaseks 36 tegewa ohwitseriga — siis wõis ta omada 81-36=45 ohwitseri rezerw-üksuste kaadri moodustamiseks, moodustades nendest kaadrid kaks rezerw-polgu jaoks ja andes igale neist vähemalt:

- 1 polguülema (oberst leitnant ehk bataljoni ülem).
- 1 adjutant polguülema juurde (leitnant);
- 3 bataljoni üleemat (hauptmanni ehk kaptenit);
- 3 adjutanti (leitnandid);
- 13 rooduüleemat (kaptenid ehk leitnandid)

21 ohwitseri.

Reichsheer'i polgu ohwitseride ja alamohwitseride personaal lubab mobilisatsiooni puhul seda polku kergesti kolmekordseks teha.

Samuti, waadates jalgwäe polgu mitmesuguste üksuste sõjariistadega warustamise waatepunktist wõib konstateerida, et jee polk, loogiliselt, ei wõi lahingusse wiia fogu seda määratumat warustust ja järjekulult, jee materjaal siialdab endas mobilisatsiooni ajal loodawate nute üksuste sõja tagawara.

Asjaolu, et jalgwäe ja kuulipildujate roodule on antud 3 laskeemoona wantrit, paneb tahtmata arwama tema wõimalikku kolmekordset suurendamist.

Teisest küljest, Saksa jalgwäe polk sõja lõpul omas 88 wantrit; praegu on tal neid 198, enam kui kaks korda rohkem.

R ü t i b a t a l j o n.

Iga diviisi pääle on olemas üks kütibataljon. Need bataljonid ei ole mitte, nagu enne sõda, iseiseiswad, waid täidawad ühes diviisi kuuluwast polgus jalgwäe bataljoni ajet.

Suur wähe jalgwäe bataljoni ja kütibataljoni wahel on jelles, et wiimane on warustud sõdimiseks mägestikus.

Kütibataljoni staabil on sama koosseis, mis jalgwäe bataljonilgi (4 ohwitseri, 6 ametnikku, 46 sõdurit). Niilult tema lahinguvoor on erinev ja omab 13 wantrit, nimelt:

- 1 kerge telefooni wanter;
- 1 kerge sädetelegraafi wanter (wastuwõtja);
- 9 käsiwantrit mud. 1916 (nendest 2 kraami, 3 sõjariistade forraldaja, 2 tööriistade ja 2 janitaarwantrit);
- 1 ambulantsi wanter;
- 1 wäljakõbb.

Kütiroodul on samasugune koosseis kui jalgwäe roodulgi (3 ohwitseri, 26 alamohwitseri, 135 sõdurit); kuid tema 6 kerge-kuulipilduja jaoks on koormatandmise jadul ja lahinguvoor on erinev. Tema omab 11 wantrit:

- 3 padrunivantrit;
- 2 kerget telefooni wantrit;
- 2 väikest wäljakööri;
- 4 kerget wantrit 1916 (2 kraami ja 2 toiduainete ning hobusemoona wantrit).

Rüütide kuulipildujate rood weab omi sõjariistu koormatandmise sadulais; tema koosseisus on:

- 4 ohwiteri (1 rooduülem, 3 rühmaülemat);
- 21 alamohwiteri;
- 98 sõdurit.

Tema on organiseeritud järgmisel wiisil:

- 1 side jagu,
- 3 rühma.

Sgal tuleandjal rühmal on kaks kuulipildujat sadulal ja üks käsivantrit ja ta võib wõidelda ijoleerituna, sest roodul on kolm toidu- ja hobusemoona wantrit.

Roodus on 4 üfif- kuulipilduja ülemat ja 12 kuulipildurit tagawaras.

Lahingumooris on: 2 warustuse wantrit, 2 telefooni wantrit ja 2 wäljakööri.

K u u l i p i l d u j a t e r ü h m w e o - a u t o d e l .

Igas diviis on paigutatud weoautodele kaks kuulipildujate rühma, mis kuuluvad kumbki ise kuulipildujate roodu. Neil rühmadel puudub hobusemeeste meeskond. Tõenäoliktult on need rühmad määratud:

1. Ratsawäe diviiside toetamiseks (soetatud soomusautode ajemele, mis rahulepinguga keelatud).
2. Liikwa waru moodustamiseks juhatusse korraldustele ja kawatjustele; wõimaliktult ka kiireks abistuttamiseks sõjameestele lõhedele.

Meie riwiohwiteride hindamistest.

V. Kask.

Tõsiasi on, et praeguse aastasaja modern sõda nõuab sellekohaselt wäljõpetud sõjawäge ja ijaaranis sellele wastawaid juhte nooremast ohwiterest alates. Et sõjawäe kefforraalduses jaada ülewaaiktulu pildi meie ohwiterkonnast ja, mis weel tähtsam, igast ühest ohwiterist eraldi, siis nõutakse wäeajadest attestatsioon, mis ohwiteri kui sõjameest ja juhti peaks ijeloomustama. Nagu näha, on see üks walus küsimus, sest sellest võib ararippuw olla üfifute teenistuse wõimalus, teineford ehk ihegi ta saatus. Seepärast siis tuleb tähendud asja kallale ifiktul, kes teisi attesteeriwad, kõige otijetohetema erapooletujega ja diglujega ajuda. Ma ei taha ütelda, et see kufagil just nii pole sündinud, aga ifiski mõtlen tähelepannu juhtida asja ihe külje pääle, millega meil võib olla teadmatalt patustatse. Näib nii, et meil pannaife peaaegu ainukest rõhku selle pääle, kudas keegi majandusliste asjadega walmsi saab. On roodu ait ja wararaamat kottukõlas, tähendab rooduülem on häa ja wastab täieliktult enda kohale; on see aga teifiti, ehk weidigi teifiti, siis saab teifitugune otjus paberile wiidud. Teineford ei panda töödelegi, kufi on need wead siina tulnud, ihegi kas rooduülem jelles süüdi on wõi mitte. Sõduril on päewatäsu põhjal kojumines digus kõlbuliktud jaapad saada, säälhamas aga ei lubata temale mitte uufi ega „häid“ wälja anda. Roodus on juurem protsent jaapaid wiletsad, ja nüüd otjigu rooduülem ja wahetagu ihe jalast teifele, kuni parajad leiab. Nüüd aga võib ümbermärkimise juures ekjitus tulla, kunnas ükski asi kellegile wälja antud, ja wigad on kergesti sees. Sar-naseid ja teisi asju tuleb iifituguste kombiteerimiste tõttu pahatihti ette, sest puuduwad ju meil majandus- jes weel kindlad ja lihtjad reeglid. Pääleegi oleme

weel ifkagi küllalt puuduliktult warustud. Seega siis omawad majanduslised asjad rõhkem aega ja tähelepam, kui riwiohwe puutuwad asjad. Et nüüd aga iga ülemus hoolega selle järele walwab, et mitte mõne pükstapaari päraft wastutusele langeda, siis walib ta ja määrab wastutawale kohtele ainult majandusliskt wastawad ifiktud. Iji oleks korras, aga just nüüd, kus igaihe ifiku üle tuleb awaliktult wäljõeldada, nüüd jääwad ohwiterid, kes tähendud kategooriale ei wasta, enam ehk wähem negatiwideks. Wõib ehk wastu-waielda, et attestatsioon on igatiilgne, kus majandus- lised, sõjalised ja üleüldse igafugused ijeloomu kalduwufed ja ifiku wõimised eraldi ära jaamad näidatud. Aga selle kohtawõidiks welda, et attestatsioon ei ole dige- jel põhjal, et ülem üleüldse muust küljest, pääle majandusliske, endale alluwaid ohwiteri ei tunne, wõi tunneb wähe; mis otjust wõib ta siis nende üle teha. Teine asi on, kui polk ehk ajutus on juba sõjaajal toos töötand ja kus lahingu kogemused juurde jeltiwad; sääl ekjida on wõimata.

Nüüd jeltib siia juurde weel see pahe, et majanduse ülem, kes mõnes kohas ametnik, omab wäeosas liig juure tähtsuse. Temaga peab rehtendama kui mõjuwa teguriga (wiimane puutus ainult rooduülematesse). Praegusel ajal on wähe aega sõjawäe õpetamiseks riwiteenistuses, et diget pilti roodu küpufest wõi mitte küpufest ei saa. Piirivalwe ja wahiteenistus — need nõuamad kõik sõduri jõu. Korraliktust wäljõpetamiseks pole juttugi. Seepärast jääwad ohwiterid iifsteifele tundmataks ja wõdraks just sel alal, mis nende pääle-lesanne ongi. Ei oleks mõtet et meie majanduse korraldamine sõjawäes jääks ka tulewikus päülelõandeks. Loodame ifkagi, et iifskord tuleb Gestiki aeg, kus riwiohwiteri wahaneb majandusliskt kohustest ja võib täitja anduda enda elukutsjele, i. o. puht sõjalistele ülesannetele. Seepärast siis, et mitte mingifuguste wõltshindamistega mõnda paremat riwiohwiteri ära ei peletetaks, siis tuleb attesteerimiseiga igatiilgne, diglane ja erapooletu olla ja seda just ohwiteri kui sõjamehe ja riwiohwiteri juhtes, digluse mõttes.

Kõrgemad lennukoolid Prantsusmaal.

Kokkusäädnud ja tõlkinud kapten merilendur J. Ots.

(Järg 3.)

Hüdroaeroplani lastmises paigalseiswate märklaudade pihta on ekhitud walgets wärwitud prussideft loomuliktus juures aeroplani kufulised märklaud. Need ujuwad märklaud pannaife wee pääle ankrusse, neid ritta ja iifsteifeft 150 meetri kaugele asetades (Zoon. nr. 7). Järwe kaldale on ka wertifaal profiilis mitu aeroplani kufutawat märklauda ülesjääatud. Need on walgets wärwitud laudadest tehtud ja musta wärwiga aeroplani profiil pääle maalitud. Lastmine nende märklaudade pihta sünnib 300 — 400 meetri kaugele. Pääle iga lastmise pöö-ratafe märklaud küljeli ja loetasse ära trehwamised, mis kohe selleks otstarbeks walmistud joonistusele üles-tähendatse, augud finni kleebitakse ja märklaud jälle ülesjäätatse. Liitwateks märklaudadeks tarwitakse wesiinikuga täidetud pallijid. Ohu tõuswate pallide pihta lastatse märki wintpüssijst. See harjutus on ijaar- anis kasulik, sest et selle juures õpib lastur sihtima ja märki lastma igast seisukorrast ja igas juunas. Kuulipildujast lastmist harjutatse iifituguse toonufekufulise palli pihta, mida teine hüdroaeroplani umbes 150 meetri pikkuse trossi otjas enese järele weab. Tross on lenduri kabiines rulli pääle keritud, mida käsipideft wändates lahti võib kerida pääle lennu- masina õhku tõuju, ja maandumise juures kofku kerida; ta läheb aparaadi korpuse ja juuna tüüri alt läbi

(Zoon. nr. 9). Laskeharjutusi peetakse paralleel ja vertikaal kurside järele lennates. Teiseks harjutuseks on märkilaastmine walge kilbi pihta, mida glisjööri enese järele weab 50 sõlmese kiirusega. Kilbi juurus on 4 — 6 ruut mt. ja see on asetud horisontaal pinnas isesuguse raami pääle. (Zoon. nr. 10).

Ka kõiksugu uuemaid laskeharjutusi, mis võimalikult rohkem lähendavad laskeharjutusi tõelisele õhuvõitluse olukorrale, on püütud viimasel ajal tarvitusele võtta.

Praktilised tööd.

Praktiliselt peavad õpilased tutvunema Gotchkise, Wickersi, Lewise ja Colti kuulipildujatega: nende ehitust ja üksikute osade tegemist kottupanemise ja lahtiwõtmise läbi tundma õppima. Samuti peavad nad tundma õppima Le Prière'i rafeti lastmise aparadi ehituse ja seda ostama järeleproovida enne tarvitusele võtmist, mitmesuguste sihtimise abinõude süsteemi ja nende tarvitamist.

Teoreetilised õppused.

Teoreetiliste õpeainete kavasje on mõeldud ettelugemised ja kollektiivsed hallistatava üle niipalju kui see ühenduses on õhuvõitluse olukorraga, tuule mõjuga ja õhu takistusega, näitlikud kuulide kõrwalekalduumiste väljaarvamised ja nende kõrwalekalduumiste parandamine sihtimise juures, viisid, kuidas need parandused mitmesuguste sihtimise abinõude juures kätte on saadud ja soovitavad uuendused sellel alal.

Iga grupi jaoks on pää-instruktori poolt kottusäätud päewased õpetavad. Need on mõeldud selleks, et kindlat forda pidada õpetamise juures ja laskeplatfide, mootorpaatide ja lennumasinate tarvitamise juhtes. Selle läbi on harjutustel ka oma järjekindlus ja ühe grupi tegevus ei takista teise grupi ülesannete täitmist. Näituseks olgu toodud ühe grupi päewased töökavad.

7 grupp, 5. septembril.

- Kell 7. — Laskeharjutused wintpüssist paigalseiswate märkide pihta;
- " 7. 30 Laskeharjutused wintpüssist taldrekute pihta;
- " 8.—9. Kuulipildujate lahtiwõtmine ja kottupanemine;
- " 9. — Laskeharjutused kuulipildujast kaldalt;
- " 9. 30 Crétienne sihtimise abinõuga tutvunemine;
- " 10.—11. Laskeharjutused mootorpaadilt;
- " 11.—14. 30 Lõuna-aeg ja puhkamine;
- " 14. 30 Laskeharjutused kaldalt liikuwate pallide pihta;
- " 15.—16. Le Prière'i sihtimise abinõuga tutvunemine;
- " 16.—17. Laskeharjutused wintpüssist ja kuulipildujast kaldalt;
- " 17.—19. Laskeharjutused automaat Winchesteritest hüdroadrooplaanidelt paigalseiswate märklauade pihta.

7. grupp, 14. septembril

- Kell 7. — Laskeharjutused taldrekute pihta haawlitega;
- " 7. 30 Laskeharjutused märkilaastmise karabiinist;
- " 8. — 9. Le Prière'i automaat korrektori järeleproovimine;
- " 9. — 11. Laskeharjutused mootorpaadilt langewate pallide pihta;
- " 11. — 14. 30 Lõuna-aeg ja puhkamine;
- " 14. 30 Kuulipildujate lahtiwõtmine ja kottupanemine;

- " 15. — 16. Laskeharjutused mootorpaadilt, püssidest ja kuulipildujatest;
- " 16. — 17. Crétienne sihtimise abinõuga ja Tschéohovsky riistaga tutvunemine;
- " 17. — 19. Hüdroadrooplaanilt märkilaastmine kuulipildujast glisjööri järele weetawa märklaua pihta.

Laskeõppustepõhised.

Kooli eesmärgiks on asjatundjate ja wilunud õhulasurite kaadri loomine ja kõik laskeharjutused ja muud õppused on mõeldud selleks, et kasvatada õpilastes järjekindlast teoreetilist ja praktilist arusaamist õhuvõitluse olukorrale. Laskeharjutuste mitmekesisus on selles juhtes iseäranis kasulik ja otstarbekohane inimestele, kes eraelus tuleriistaga wähe tegemist teinud ja sellega ümberkäimises harjumata.

Õtimejed laskeharjutused peetakse kaldalt ja nende harjutuste eesmärg on õpetada lastureid ja selle juures tehtawast wigadest teadlikult aru saama. Wintpüssist paigalseiswate märklauade pihta lastmise juures iseäralisi määrusi maksmapandud ei ole. Lasturid joonduwad ja awawad tule enese walitud märklaua pihta seisest ehk kütitades. Mm-instruktor ehk õhwtõrjer annab selle juures praktilisi seletusi. Teadud arv padrunid wäljalastud, wõib lastur puhata ja pääle jelle jälle tule awada. Iga laskeharjutuse wiis wältab pool tundi ehk kuni; padrunite arv pole kindlaks määratud ja iga laskeharjutuse pääle saab umbes 30 kuni 60 padrunit araraijatud, keskmiiselt aga laste iga lastur päewa jooksul umbes 300 padrunit wälja, kuulipildujatest lastmist arwesse wõtmata.

Wintpüssist lastmiseks kaldalt wabal õhtu tõuswate pallide pihta asuwad lasturid grupesse 4 — 5 meest ja awawad komando järele ägeda tule palli pihta, kui see juba 50 meetri kõrgusele tõusnud. Suurem jagu pallid saab selle lastmise wiisi juures alati tabatud.

Mootorpaatidelt peetakse laskeharjutused kaswatawad lasturites kiiret orienteerimise wõimet sihtimise juures ja, mis iseäranis tähtis, — harjutawad selle juures ka arwesse wõtma kuulide kõrwalekalduumist, mis mootorpaadi kiirest edasilikumisest tekib. Iks osa lastureid laste kuulipildujast, mis paadi minas ja taga üles säätud; lastmine kuulipildujast sünnib kordamööda. Teine osa awab wintpüssidest ägeda tule möödawilksawate märklauade pihta. Kuulipildujast lastmine sünnib lühikesena seeriatena — 4 — 5 padrunit iga möödawilksawa märklaua pihta.

Hüdroadrooplaanilt wee pääl liikuwate ja paigalseiswate ujuwate märklauade pihta lastmise juures selgub alles lasturitele, kui suuresti nemad sihtimises efsida wõiwad: aparadi enese ja märklaua liikumiste tõttu on kuuli kõrwalekalduumine suur, — palju suurem mõnikord, kui seda lastur arwatagi oleks wõinud. Viimasel õppuse ajal pannakse iseäralist tähtsust nende mõjude kõrwaldamise õksuse pääle, mis kuuli kõrwale wõib ja kõik kuulipildujad, mis aeroplaanidele ülesäättud, on warustud Crétienne'i sihtimisabinõudega ehk Le Prière'i automaat korrektoriga.

Kooli lõpetajale, kes juba terve kursuse läbi läinud, tehakse enne koolist lahkumist veel täieline järelekatsumine. Järelekatsumisel proowitakse lõpetaja teadmisi praktilises kuulipildujate ja sihtimisabinõude ehituse ja tegemise tundmises ning tema osawust lastmises mitmesuguste märkide pihta. Lastmiste hindamise juures peetakse silmas üleüldiseid resultaate ja neid tingimisi, millede lastmine sündinud, jst tihti on meteoroloogilised tingimised nii halwad, et ei ole mingisugust wõimalustki mõnede märklauade pihta lastmiseks päewal, mis järelekatsumiseks oli määratud. Kui lõpetaja teadmised ja lastmise osawus tunnustasse üleüldiselt rahuldawaks, siis saab tema sellekohase tunnustuse õhuvõitluse laskeharjutuste kooli lõpetamise üle Cazeaux's kätte.

Kooli juures on kaitseosakond, kelle ülesandeks on kõigi küsimuste lahendamine, mis kuidagi seotud on lastemistega õhus. See osakond tutvuneb nende uute abinõudega, mis õhus lasteile jaoks väljamõeldud; otsib võimalikke teesid, kuidas parandusi teha tarvitutele võetud riistade ja abinõude juures, ja annab uute leiduste kohta oma otuseid nende praktilise kõlbulikkuse üle. Kaitseosakonna juures on iseäraline töökoda tarvilise sissejäädega ja abinõudega tähipäälsete mõdduriistade valmistamiseks. Pääsajalikult on see osakond aga tegev olnud sihtimisabinõude uurimistööde ja ühenduste kallal.

Õhuvõitluse lasteharjutuste kooli tegemise Cazeaux's on üleüldiselt tähelepanu enese pääle tõmmanud: tema on eeskujuks olnud, mille järele samasugused koolid on asutatud Inglismaal, Itaalias ja Jaapanis. Olgugi, et nimetatud koolid veelgi omad puudused on, olgugi, et temal võimalust pole olnud asja nii laialiselt läbida, et see kõigile õhujõuas tekkivatele nõudmistele vastaks, annavad siiski juba ennast tunda need hülgamad tagajärjed, mis saavutanud Prantsuse lendurid sõjalistel — nende täieliselt üleolekut maenlastest mõõdaläinud sõjas äranäidates nii ühiskondlik kokkupuutumistes Saksia lenduritega, kui ka õhuvõitlustes terwete saltadega.

Demobiliseeritud sõjaväelaste kohtade saamise eesõigusest.

„N. Teat.“ 49, 19 kuulutab dem. sw. kaks eesõigust: maakasutamise ja kohtadesaamine. Esimese teostamiseks on loodud Maareformi Seadus. See ehk halb — on teine küsimus. Kohtade saamine on aga ilma mingi seaduseta, ainult manifesti jarnane deklaratsioon. Maapäew, Njutaw Rogu, Wabariigi Walitus on mitmet puhtu eesõigusest kuulutanud, ilma et oleks määrus antud sellest, kuidas seda eesõigust ellu wiia. Selle puudusel on praegu arutu palju kaebusi. Sõjajärgandus, mis iseeneest dem. sw. elundudeid mitte just ei taha eesrimas läbiwiia ja nende eluhuwidele küllalt ruumi ei anna — nagu jeda ka kohtade saamise seaduse eelnõuga on, — siiski toob wahete wahel kuuldawale liiga walujat töde — kus selle seaduse puudusel kõijugused omawoli, sõpruse, naisümpaatiat j. n. e. sidemed dem. sw. libedat rahulolematust õhutatavad. Cestis ei ole praegu ministreeriumide koosseisu seadust. Nõudata — kuni ta üksford aastate kestusel ilmub, ei ole mitte dem. sõjaväelaste eesõiguste loomulik arenemine. Dem. sw. meeleolu tuleb arwesse wõtta. Tahetakse siin pühalikku sõjaaegset töötust dieti mõista, siis peab siin ka kiiresti eriseadus ilmuma. Dem. sw. Liidu keskjuhatus on asjast kinniwõtnud ja wististe wiib sellekohase seaduse eelnõud Wabariigi Walituse ette. Nüüd oleks waja, et dem. ehk ka teeniwad sw., kel sõjameeste elust ja seaduse kokkuseadmisest huwi ja teadmine ei puudu, oma arwamist awaldaks selle kohtade saamise seaduse isju kohta. Konspektiivselt — tuleks sinna mahutada järgmist: end. deklaratsioonides awaldud kohtade saamise eesõiguse põhimõtte kinnitus; tema ulatus riigi- ja omawalitsuses; riigi kontroll fogu selle seaduse täitmise üle.

Praegu, nagu teada, ei ole mitte kõige wähematki kontrolli, iga mees toimetab nii kuidas heaks arwab. Seepärast peab tingimata riigi kontroll selleks olema, kes asja ühtlustamist, seaduslikkust silmas peab. Siis

kohtulik wastutus mitte-seadusetäitjatele. Praegu puudub igasugune paragraaf, millega wõiks karistada näituseks seda, kes umbkeelelise j. t. wõtab Cesti dem. sõjaw. ajemele, kel erioistus selleks olemas. Seepärast on kõik kohad sõjaajal võetud isikuid täis; nad kõik olla wilunud, olgugi küll, et seal paljud oma teadmistega dem. sw. taga on. Sõja ajal tunnistas Wabariigi Njutine Walitus kõik ametnikud, kohad — ajuti täidetuteks. Peab olema seaduses määrus, mis jeda kinnitab ja kohustab rewideerimise alla wõtma sel alal riigi ja omawalitsuse ajutusi. Eesõiguste järjekord 24. II. 19. w. on: Haridusline eesõigus sw. ja mitte-sw. ihe ja jellejam-a koha peale. Eesõiguse jurisdiline mõiste tuleb kindlaks määrata. Praegu mõistawad ühiskond ministreeriumid dem. sw. eesõigust üks-teisele wasturääkiwalt. Üks'ütle — ainult jü ü t e g u d e l, itaatide juurenemistel wabadele kohtadele wõib dem. sw. eesõigusest jutt olla, teised hoopis wastupidi; statistika — kuipalju kuisagil ametkonnas dem. sw., kuipalju mitte-sw. ja misjugalstel kohtadel.

Sõjamineisteeriumi juurde luua eriosakond dem. sw. jaoks. Sinna koonduks: asjaajamine dem. sw. Liiduga ja ühiskond seaduste ja ettepanekute kaitsmine, mis Liidu algatusel ehk muul teel tekkinud; dem. sw. Liidu esitus kontrolli ja komisjonide töödes, kus just d. j. puutuwat kohasaamist arutakse. Liidu töö ja jõidukulude katmine riigi arwel.

Edasiõppimise wõimalus, ametit mitte jättes, j. t. küsimused. Mõnel pool arwatakse, et dem. sw. olla liiga pealetükkimad oma eesõigustega. Sõjawägi on riigi ja rahwa kaitsja. Dem. sw. on üks element sellest. Loodame, et dem. sw. I kongressi otsused täide lähewad!

Dem. S. Liidu Tallinna osakonna esimees.

Demobiliseeritud Sõjaväelaste Liidu Tallinna osakonna Juhatus

Seadaanne.

D. S. L. Tallinna osakonna Juhatusetele on wõnemat sõjawäe ülemate wastutulekikkuse tõttu määratud korter tahta tarwitamiseks Suurel Tartu maanteel nr. 64 („Eedurite Kodu“). Osakonna Juhatusete juures on asutatud juristide kabinet, kus Liidu tegewale liikmeile eeskätt Tallinnas ja Harju maakonnas antakse juriidilist abi ja nõu administratiiv ja kohtu asjaajamises. Juristide kabinetit kuuluwad: wan. adw. **Teemant**, wan. adw. **Maurer**, wan. adw. **Eliafer**, wan. adw. **Aronson**, wan. adw. abi **Grif**, kes annawad Liidu liikmeile juriidilist abi poole hinnaga, wõi ka ilma tajuta. Abitarvitajail tuleb warustada end Juhatusete kaasirjaga.

Uute osakondade asutamiseks maakondadesse on waja wähemalt 15 liiget. Esimene protokoll tuleb jaata Tartu, Tähe tän. „Karlowa's“, — D. S. Liidu keskjuhatusete.

Tallinna osakonna Juhatusete wastuwõtmise tunnid on esmapäewal ja neljapäewal 4 — 6 p. l. Suurel Tartu maanteel nr. 64. Juhatus.

Wastutaw toimetaja: Rindraskaabi polkownik Reef.
Wäljaandja: Sõjawäe Spetskomitee.